

A 100. zsoltár

Időpont: Advent 4. vasárnapja; 1954. december 19.

Alapige: Zsoltár 100.

Hálaadó zsoltár.

Vígan énekelj az Úrnak te egész föld!

Szolgáljatok az Úrnak örvendéssel; menjetek eléje vígassággal.

Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten; ő alkotott minket és nem magunk; az ő népe és az ő legelőinek juhái vagyunk.

Menjetek be az ő kapuin hálaadással, tornáczaiba dicséretekkel; adjatok hálákat néki, áldjátok az ő nevét!

Mert jó az Úr, örökkévaló az ő kegyelme, és nemzedékről nemzedékre való az ő hűsége!

Minden zsoltárnak két története van. Az egyik a születésének története, a másik az életének története. Az előbbi azt mondja el, hogy ki, mikor, milyen körülmények között és milyen célra írta a zsoltárt, az utóbbi arról beszél, hogy a történelem folyamán mit jelentett a zsoltár az emberek számára, kik találták meg benne saját érzelmeiket, vagy gondolataik kifejezését, kik nyertek rajta keresztül áldást és milyet, s milyen célra használta az utókor. A mai napra az igehirdetés alapjául kirendelt szent leckének, a 100. zsoltárnak is megvan ez a kettős története. Születésének története homályban van. Semmi biztos adatunk sincs róla. Nem tudjuk, legfeljebb találgathatjuk, hogy ki, mikor, milyen körülmények közt és milyen célra írta. Életének története azonban világos. Tudjuk, mi lett ez a zsoltár az emberek kezében. Bárcsak az lenne a mi kezünkben is!

1. Ez a zsoltár a templomi zarándokok zsoltára lett.

Tudjuk, hogy Izrael népének csak egy temploma van az egész világon: a jeruzsálemi. A többi mind csak zsinagóga. Igazi istentiszteletet csak a jeruzsálemi templomban lehetett tartani, mert csak ott lehetett áldozatot bemutatni. Minden igaz zsidó épp ezért a vallásos élet nélkülözhetetlen velejárójának tekintette, hogy legalább a nagy ünnepeken felkeresse a templomot, s bemutassa ott áldozatát. Nagy ünnepek közeledtén óriási messzeségekből, még idegen országokból is elindultak a templomi zarándokok. A gyermekeket 12 éves korukban vitték el először magukkal a templomi zarándokútra. Boldog izgalom remegtette a szíveket az úti előkészületkor, s az öröm, hogy templomba mehetnek, útközben is elfelejtette velük az út

fáradalmait. Minél közelebb kerültek Jeruzsálemhez, annál sűrűbbre tömörült a zarándokcsapat. Tárt karokkal siettek az ismerősök egymás felé, kicserélték híreiket, megtárgyalták a világ eseményeit, a családi történeteket, de jutott idő bőven arra is, hogy útközben zsoltárokat énekeljenek. A bibliában több ilyen zarándok-zsoltár maradt fenn. Mikor azután elértek a szent városba, elszállásolták magukat, megtisztálkodtak, másnap reggel elindultak a szent templom felé. Míg a lépcsőkön haladt felfelé a zarándoktömeg, a 100. zsoltár első három versét énekelte: „Vígán énekelj az Úrnak, te egész föld! Szolgáljatok az Úrnak örvendezéssel; menjetek eléje vígassággal. Tudjátok meg, hogy az Úr az Isten; ő alkotott minket és nem magunk; az ő népe és az ő legelőinek juhai vagyunk.” Mikor idáig értek a zsoltár éneklésében, ünnepélyes csendben feltárultak a templom kapui, s a papok és leviták, meg az énekesek kara fogadta a zarándokokat a 100. zsoltár 4-5. versének énekével: „Menjete be az ő kapuin hálaadással, tornácaiba dicséretekkel; adjatok hálákat néki, áldjátok az ő nevét! Mert jó az Úr, örökkévaló az ő kegyelme, és nemzedékről nemzedékre való az ő hűsége!”

Mire tanít minket a 100. zsoltár, mint a templomi zarándokok zsoltára?

Arra biztat: Jöjj a templomba messziről is! A jeruzsálemi templomnak több száz kilométernyi sugarú vonzóereje volt. A régi evangélikus artikuláris templomok népe is sokszor 30-50 kilométerről gyűlt össze, s így karácsony táján nem féltek sem a hótól, sem a hidegtől, a tél sem tudta lehűteni az Isten háza iránt való várakozás tüzét. Neked talán csak 1-2 kilométert kell megtenned, hogy a templomba éj, lehet, hogy csak 100-200 lépésre van tőled Isten háza, jöjj hát! Jöjj akkor is, ha nem a lakásod van messze a templomtól, de a szíved! Óh, ez a legnagyobb messzeség, de így, ünneptáján még ilyen messzire is elér Isten hívószava. Jöjj a templomba messziről is!

És jöjj örömmel, mint a 100. zsoltárt éneklő zarándoksereg! Nem muszájból, mintha valami kellemetlen kötelességet kellene vele teljesítened; nem megszokásból, közönyösen, mint ahogy hordod életed sok hagyomány-terhét; hanem vígan, mint akin meglátszik, hogy örül a szíve, mikor azt mondják: a templomba megyünk.

És jöjj a templomba, mert ott a helyed. Isten teremtménye vagy, az ő legelőinek juhai vagyunk. Ne keress más zavaros forrást, hanem vegyed az élet tiszta vizét a templomban ingyen; ne csatangolj más legelőre, itt a helyed!

És hozz magaddal másokat is. A zsoltáríró felelősséget érez az egész világ iránt, ezért biztat így: „Vígán énekelj az Úrnak te egész föld!” Hívd el magaddal az ünnepre a templomba azt,

akit már régen nem láttál az Úr házában! Így lesz a 100. zsoltár a te számodra is a templomi zarándokok zsoltára.

2. Ez a zsoltár azután a hálaadó áldozatok zsoltára lett.

Idővel belekerült ez a zsoltár a hálaadó áldozatok kísérő liturgiájába, s liturgikus ének lett belőle. Mire tanít minket ez a zsoltár, mint hálaadó zsoltár?

Arra figyelmeztet, hogy ne csak akkor menj templomba, amikor valami kérnivalód van Istentől, hanem akkor is, amikor valamit meg kell köszönnöd. A templom sokszor olyan, mint valami isteni panasziroda. Csak olyanokat látni ott, akiknek valami bajuk van, s erre keresnek orvoslást, a hálálkodók azonban hiányoznak. Figyeld csak meg a közbenjáró imádságokat! Milyen sokan kérik a bajban lévők, hogy a gyülekezet imádkozzék értük, de milyen kevesen vannak, akik a baj megszűntekor, a betegség meggyógyulásakor arra kérik a gyülekezetet, hogy velük együtt adjon hálát! Menjetek be az ő kapuin hálaadással, tornácaiba dicséretekkel; adjatok hálákat néki, áldjátok az ő nevét! /4.v./

Arra is figyelmeztet, hogy nem jöhetsz úgy a templomba, hogy ne lenne okod a hálaadásra, dicséretmondásra és az Úr nevének áldására. Mindig van valami megköszönivalód. Ha úgy érzed hogy nincs, az még nem jelenti, hogy nincs, csak azt mutatja, hogy rossz az emlékezőtehetséged, s nem elég a büntudatod.

A hálás ember ugyanis mindig emlékező ember. A zsoltáríró is végignézi nem csak a maga életét, hanem a mögötte lévő nemzedékekét is, s ettől az emlékezéstől fakad fel azután az ajkán a hálaadó bizonyágtétel: "Jó az Úr, örökkévaló az ő kegyelme, és nemzedékről nemzedékre való az ő hűsége!" /5.v./ Ha úgy érzed, hogy csak panaszra van okod azért, ami van, adj hálát Istennek azért, ami volt!

A hálaadó ember mindig bűnbánó ember is. Tudja, hogy büntetésnél egyebet nem érdemel, s ezért hálás minden apró-cseprő dologért is, hiszen tudja, hogy minden kegyelem. Ezt magasztalja a zsoltáríró is elsősorban: „Jó az Úr, örökkévaló az Ő kegyelme!” Hát még hogyan magasztalná, ha tudná az Isten kegyelmét úgy látni, mint mi, karácsony és nagypéntek szemszögéből, ha tudná, hogy Isten egyszülött Fiának mennyből lejött, istállóban született pólyás csecsemővé kellett lennie, s Istentől, embertől elhagyatottan kereszten meghalnia, hogy Isten megbocsáthassa a bűneimet!

Ennek a zsoltárnak a története arra is figyelmeztet, hogy adj hálát magáért az igéért is. 1559-ben Drezdában nehéz napokat élt át Melanchthon Fülöp, a nagy reformátor. Fiának halálos ágya mellett kellett megállnia. Fájó atyai szíve önkéntelenül is a bibliához nyúlt vigasztalást keresve. Kinyitotta a bibliát. A 100. zsoltárra nyitott rá, s szeme erre a sorra esett:

„Az ő népe és az ő legelőinek juhain vagyunk.” Ettől az igétől egyszerre fény sugárzott a gyászába. Az Övéi vagyunk. Szabad velünk. Azt teheti, amit akar. Az Övéi vagyunk. Úgy vigyáz ránk, mint a sajátjára. Jó pásztorunk, aki még a halál völgyén át is üde legelőre vezet. Aki az igét engedi hatni a lelkére, az még mindig hálás volt az igéért.

3. Még később, az ó-egyházban reggeli imádság lett a 100. zsoltárból. Talán azért lett belőle reggeli imádság, mert ez a zsoltár a reménység zsoltára. Csodálatos derűlátással néz vissza arra, mi volt, s előre afelé, ami lesz.

Ami volt, arról ez az összbenyomása: Jó az Úr, örökkévaló az Ő kegyelme. Történhetett a múltban sok minden, ami nem volt jó az ó emberünknek, amit nem tekintett jónak az embervilág, de ami végeredményben mégis javunkra szolgált, mert az, aki mögötte állt, a történelem Ura, Isten, mindig jó és mindig kegyelmes. Bizonyos afelől, hogy amikor nem az történik, amit mi jónak tartunk, akkor Isten valami még jobbat tartogat a számunkra.

Nemcsak azt tudja azonban énekelni, hogy jó volt minden, hanem azt is, hogy jó lesz minden. Mikor megáll a zarándoksereg a templom kapuja előtt, akármily fekete sereg is, mégis csak elenyésző kicsiny része a földkerekség emberiségének. Ez az aránylag kis sereg mégis az egész földkerekséget fel meri szólítani: „Vígán énekelj az Úrnak te egész föld!” Nem nagyzási hóbort a számára, ha azt gondolja, hogy szava elér a föld végső határáig, s meghallja azt minden nép, hanem a hit bizonyossága. Hitében bizonyos afelől, hogy a végső győzelem Istené, s előtte egyszer meghajol majd minden térd.

Az ó-egyház is azt akarta akkor, mikor reggeli imádsággá tette ezt a zsoltárt, hogy minden napnak így induljunk neki: hálaadással azért, ami volt, s reménységgel afelől, ami lesz, örvendéssel vállalva aznap minden szolgálatát, tudva, hogy Neki szolgálunk, akárhol szolgálunk. Aki így indul neki a napnak, annak elébe jön napközben az Úr, s ő mehet eléje vígassággal.

Menjünk így együtt szent zarándokseregben karácsony felé is! Ámen.